

ที่ / ๒๕๕๙

๒๒ เมษายน ๒๕๕๙

**สรุปการสัมมนาวิชาการเวทีสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (FPO Forum)
ภายใต้โครงการขยายบทบาทสำนักงานเศรษฐกิจการคลังสู่ภูมิภาค ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๙
ครั้งที่ ๓/๒๕๕๙ ณ จังหวัดขอนแก่น**

นายภุชญา จินะวิจารณ์ ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ได้เปิดการสัมมนาวิชาการเวทีสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (FPO Forum) เมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๕๙ ณ โรงแรมวิรัช ขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น มีผู้เข้าร่วมสัมมนาทั้งจากภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา และประชาชนจากจังหวัดขอนแก่น และจังหวัดใกล้เคียง ได้แก่ เลย์ หนองบัวลำภู ชัยภูมิ อุดรธานี มหาสารคาม และกาฬสินธุ์ รวมประมาณ ๓๐๐ คน โดยมีนายศิวาโรจน์ มุ่งหมายผล รองผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่นกล่าวต้อนรับ โดยได้กล่าวถึงความสำคัญของจังหวัดขอนแก่นในการเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจทั้งในด้านการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว

ในช่วงเช้าเป็นการสัมมนาภายใต้หัวข้อ “เศรษฐกิจอีสาน...ปีแห่งความท้าทาย” โดยมี ดร.กอบศักดิ์ ภูตระกูล ผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (รองนายกรัฐมนตรี สมคิด จาตุศรีพิทักษ์) ดร.ธนิต โสรัตน์ รองประธานสภาองค์การนายจ้างผู้ประกอบการค้าและอุตสาหกรรมไทย นายสมิง ยิ้มศิริ ประธานหอการค้าจังหวัดขอนแก่น และ ดร.กุลกลยา พระยาราช เศรษฐกรชำนาญการ สำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ร่วมเป็นวิทยากร โดยมีนายพงศ์นคร โภชากรณ์ ผู้อำนวยการส่วนวิเทศและสถาบันสัมพันธ์ สำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง เป็นผู้ดำเนินรายการ โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

ดร.กอบศักดิ์ ภูตระกูล กล่าวว่า เศรษฐกิจไทยและภาคตะวันออกเฉียงเหนือในปัจจุบันได้รับผลกระทบจาก ๑. แนวโน้มเศรษฐกิจโลกชะลอตัว ทั้งเศรษฐกิจจีน ญี่ปุ่น และยุโรป ๒. ราคาสินค้าเกษตรและสินค้าโภคภัณฑ์ที่ตกต่ำ อาทิ ข้าวและอ้อย และ ๓. ความผันผวนของตลาดเงิน ตลาดทุน และตลาดอัตราแลกเปลี่ยน จึงต้องเป็นต้องรับมือกับความเสียดังกล่าว อย่างไรก็ตาม เศรษฐกิจในภูมิภาคนี้ยังได้รับปัจจัยสนับสนุนจากเศรษฐกิจในภูมิภาคอาเซียน โดยเฉพาะกลุ่มอินโดจีน (CLMV) ที่ยังคงขยายตัวได้ดี อัตราดอกเบี้ยที่คาดว่าจะยังอยู่ในระดับต่ำต่อเนื่องต่อไป ซึ่งจะสนับสนุนด้านการลงทุน

ดร. ธนิต โสรัตน์ กล่าวว่า ภาคอุตสาหกรรมเป็นปัจจัยหลักที่สร้างรายได้ให้แก่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบัน แนวโน้มเศรษฐกิจภูมิภาคนี้ชะลอตัว เนื่องจากภาคเกษตรกรรมซึ่งเป็นอาชีพหลักของประชาชนในภูมิภาคนี้ได้รับผลกระทบจากภาวะภัยแล้งและราคาสินค้าเกษตรตกต่ำส่งผลกระทบต่อรายได้เกษตรกร ภาคอุตสาหกรรมและภาคท่องเที่ยวขยายตัวในระดับต่ำ อย่างไรก็ตาม ภาครัฐมีส่วนในการสนับสนุนเศรษฐกิจด้วยการเร่งรัดการเบิกจ่ายให้เข้าสู่ภูมิภาคเร็วขึ้น

คุณสมิง ยิ้มศิริ กล่าวว่า ภาคเกษตรกรรมของภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีสัดส่วนลดลง และแรงงานภาคเกษตรมีแนวโน้มออกนอกภาคเกษตร สอดคล้องกับรูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจสู่สังคมเมือง (Urbanization) อย่างไรก็ตาม แรงงานกลุ่มนี้จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาทักษะที่เหมาะสมเพื่อเพิ่มรายได้และพัฒนาเศรษฐกิจโดยรวม นอกจากนี้ การส่งเสริมการทำธุรกิจ และการขยายตัวของตลาดเพื่อนบ้านเป็นโอกาสให้กับภาคอุตสาหกรรมในภูมิภาคนี้ด้วย ส่วนภาคการเกษตรมีแนวโน้มการพัฒนาจากการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร

และการจัดเขตการเพาะปลูก (Zoning) ขณะที่ภาคการท่องเที่ยวจำเป็นต้องสร้างจุดขายเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว โดยภาครัฐมีส่วนในการผลักดันมาตรการต่างๆ เพื่อสนับสนุนทิศทางการพัฒนาในภูมิภาคนี้

ดร. กุลกัลยา พระยาราช กล่าวว่า ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีโครงสร้างเศรษฐกิจที่กระจายตัว และสมดุลมากขึ้น นำโดยภาคอุตสาหกรรมและภาคการเงิน ขณะที่มาตรการภาครัฐ โดยเฉพาะมาตรการลงทุนขนาดเล็กที่มีเม็ดเงินเข้าสู่ระบบ ตลอดจนการสนับสนุนการดำเนินนโยบายตามแนวการพัฒนาเศรษฐกิจประชารัฐ ซึ่งเน้นการสร้างเสริมความเข้มแข็งแก่เศรษฐกิจจากระดับฐานราก จะเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ และสร้างการเติบโตให้กับภูมิภาคอย่างยั่งยืน

กล่าวโดยสรุปการสัมมนาวิชาการฯ ในช่วงเช้า ได้แสดงให้เห็นถึงแนวโน้มของเศรษฐกิจไทย ในปี ๒๕๕๙ ที่จะขยายตัวได้จากปัจจัยขับเคลื่อนหลักคือ การบริโภคภาคเอกชนและการใช้จ่ายภาครัฐ ซึ่งปัจจัยดังกล่าวจะเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยสนับสนุนเศรษฐกิจภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อย่างไรก็ตาม เศรษฐกิจภาคตะวันออกเฉียงเหนือยังคงมีปัจจัยเสี่ยงจากราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ และเศรษฐกิจโลกชะลอตัว ซึ่งจะส่งผลต่อกำลังซื้อของภาคประชาชน ทั้งนี้ สำหรับการพัฒนาในระยะยาว เศรษฐกิจภาคตะวันออกเฉียงเหนือควรจะมีการพัฒนาและเพิ่มผลิตภาพแรงงาน เพิ่มมูลค่าสินค้า พัฒนาแหล่งการค้าและการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ รวมถึงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานคมนาคม โดยต้องผลักดันการดำเนินงานให้เป็นรูปธรรม เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พัฒนาเศรษฐกิจภูมิภาคได้อย่างมั่นคง และยั่งยืน

ในช่วงบ่ายเป็นการเสวนาในหัวข้อ “เปิดความคิด สะกิดความรู้ด้านการเงินระดับชาวบ้าน” ซึ่งเน้นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และให้ความรู้ด้านการเงินระดับฐานรากและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยมีวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ นางสาวอม เจริญทองตระกูล สำนักนโยบายพัฒนาระบบการเงินภาคประชาชน สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง นายธีรวิทย์ สุมาวงศ์ สำนักกฎหมาย สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง และนางสาวรุ่งนภา จารย์โพธิ์ ปรารักษ์ชาวบ้าน โดยมีนายธนภุต ฉัตรภรณ์ สำนักนโยบายการออมและการลงทุน สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินรายการ มีสาระสำคัญสรุปได้ ดังนี้

คุณอม เจริญทองตระกูล ได้กล่าวว่าปัจจุบันประชาชนระดับฐานรากมีหนี้สินประมาณ ๑๔๐,๐๐๐ บาทต่อคน โดยมีสาเหตุการก่อหนี้มาจาก ๑) ความจำเป็นฉุกเฉิน ๒) ต้องการทุนหมุนเวียนประกอบอาชีพ ๓) ใช้จ่ายในครัวเรือน ๔) ใช้จ่ายเกินตัว และ ๕) โดนหลอกลวงเพื่อลงทุน ทั้งนี้ ในบางรายไม่สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบได้และจำเป็นต้องพึ่งพาแหล่งเงินกู้นอกระบบ ซึ่งลูกหนี้ในระบบมักไม่ได้รับความเป็นธรรมในเรื่องอัตราดอกเบี้ยและเงื่อนไขสัญญา อันนำไปสู่ภาระหนักที่ไม่สามารถชำระคืนหนี้ได้ นอกจากนี้ ยังมีมีการทำสัญญาขายฝากที่ดิน ทำให้เสี่ยงต่อการสูญเสียที่ดินโดยง่าย

คุณธีรวิทย์ สุมาวงศ์ ได้กล่าวถึงข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการติดตามทวงถามหนี้ คือ พระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๕๘ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเป็นธรรมระหว่างลูกหนี้และเจ้าหนี้ และลดปัญหาจากความรุนแรงในการทวงถามหนี้ เนื่องจากสภาพปัญหาในสังคมที่ยังมีการกระทำที่ไม่เหมาะสมกับลูกหนี้ เช่น การใช้ถ้อยคำที่เป็น การละเมิดสิทธิส่วนบุคคล การคุกคาม ข่มขู่ และการใช้กำลังประทุษร้าย ทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียง การให้ข้อมูลอันเป็นเท็จ และสร้างความเดือดร้อนหรือความรำคาญแก่ผู้อื่น เป็นต้น อีกทั้ง ยังขาดกฎหมายซึ่งกำกับดูแลผู้ประกอบการธุรกิจทวงหนี้โดยเฉพาะ ภาครัฐจึงเสนอกฎหมายดังกล่าวโดยมีข้อกำหนดเกี่ยวกับการทวงถามหนี้ การกำหนดกระบวนการกำกับดูแลและตรวจสอบที่เหมาะสม และการกำหนดบทลงโทษซึ่งมีทั้งโทษทางปกครอง และโทษอาญา

คุณรุ่งนภา จารย์โพธิ์ ได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงานเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน โดยมองว่ากองทุนหมู่บ้านสามารถตอบโจทย์ที่ชุมชนต้องการได้ทั้งหมด เนื่องจากชาวบ้านยังขาดทักษะในการประกอบอาชีพ ยึดติดกับอาชีพเกษตร และขาดความรู้เกี่ยวกับบริหารจัดการการเงิน ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหานี้

นอกระบบ ขณะนี้กองทุนหมู่บ้านหนองขาม ม.๑ ได้เน้นการให้ความรู้เกี่ยวกับการทำบัญชีครัวเรือน การบริหารเงิน การออม และการรวมหุ้นกับชุมชน เพื่อส่งเสริมการออม สร้างวินัยทางการเงินมีแหล่งทุน และมีหลักประกันในชีวิต ปัจจุบันภาครัฐมีมาตรการในการแก้ไขปัญหาหนี้นอกระบบ เช่น กฎหมายว่าด้วยการทวงถามหนี้ แต่โจทย์ที่ทำนายของภาครัฐ คือ ทำอย่างไรจึงจะทำให้ความรู้ทางการเงินและความเข้าใจในมาตรการและกฎหมายเพื่อแก้ไขปัญหาหนี้นอกระบบจะเข้าถึงชาวบ้านในระดับชุมชนได้

นายธนภุต ฉัตรารณณ์ ได้กล่าวถึงความสำคัญของการออม โดยได้นำเสนอทางเลือกทางการออมของประชาชน ได้แก่ กองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) ซึ่งเป็นกองทุนของรัฐที่ทำหน้าที่เป็นช่องทางการออมเพื่อการชราภาพสำหรับแรงงานนอกระบบ ทำให้ประชาชนวัยแรงงานกลุ่มใหญ่ของประเทศซึ่งมีจำนวนประมาณ ๒๕ ล้านคน ได้รับความคุ้มครองให้มีโอกาสได้รับบำนาญเมื่ออายุครบ ๖๐ ปีเป็นต้นไป โดยผู้สมัครเข้าร่วม กอช. ต้องมีคุณสมบัติ คือ เป็นผู้มีสัญชาติไทยอายุระหว่าง ๑๕-๖๐ ปีบริบูรณ์ และไม่เป็นสมาชิกของกองทุนอื่นที่ได้รับเงินสมทบกรณีชราภาพจากรัฐหรือนายจ้าง ได้แก่ เกษตรกร พ่อค้าแม่ค้า และผู้ประกอบการอาชีพรับจ้างส่วนตัว เป็นต้น โดยสมาชิก กอช. สามารถส่งเงินออมตั้งแต่ ๕๐ บาทต่อเดือน ถึง ๑๓,๒๐๐ บาทต่อปี โดยในปัจจุบันมีสมาชิกมากกว่า ๔.๗ แสนคน มีเงินกองทุนรวมมากกว่า ๗๒๐ ล้านบาท

กล่าวโดยสรุป การสัมมนาฯ ในช่วงบ่าย แสดงให้เห็นว่าปัจจุบันคนไทยมีการใช้จ่ายเงินที่เกินตัว ไม่มีการวางแผนการเงินที่ดีพอ และขาดการออมเพื่อใช้จ่ายในยามฉุกเฉิน เกิดเป็นความเสี่ยงที่จะต้องกู้ยืมเงินนอกระบบ ซึ่งปัจจุบันได้มีการออกกฎหมายเพื่อสนับสนุนการแก้ไขปัญหาหนี้นอกระบบ โดยสร้างความเป็นธรรมในการทวงถามหนี้ อย่างไรก็ดี ภาครัฐยังต้องเร่งผลักดันการให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนเกี่ยวกับการวางแผนทางการเงิน การออม การทำบัญชีครัวเรือน ประชาสัมพันธ์กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมให้องค์กรการเงินชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมเป็นที่ปรึกษาทางการเงินแก่สมาชิก รวมถึงภาครัฐจะต้องขยายโอกาสการเข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบสำหรับประชาชนให้มากขึ้นด้วย

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

โทร ๐๒ ๒๗๓ - ๙๐๒๐ ต่อ ๓๒๑๕, ๓๖๕๖